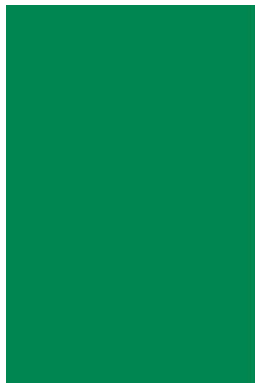

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Nigérijská federatívna republika

[Všeobecné informácie o krajine, 2023](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

Základné informácie o krajine

- Nigérijská federatívna republika – najväčší štát západnej Afriky s rozlohou 923 773 km², cca 220 mil. obyvateľov (údaje o počte obyvateľov sa rôznia). Podľa počtu obyvateľov je Nigéria na 7. mieste vo svete.
- Nigéria je federatívny štát s prezidentským systémom, má 36 štátov a územie hlavného mesta Abuja (Federal Capital Territory):

1. Abia	13. Edo	25. Nasarawa
2. Adamawa	14. Ekiti	26. Niger
3. Anambra	15. Gombe	27. Ogun
4. Akwa Ibom	16. Imo	28. Ondo
5. Bauchi	17. Jigawa	29. Osun
6. Bayelsa	18. Kaduna	30. Oyo
7. Benue	19. Kano	31. Plateau
8. Borno	20. Katsina	32. Rivers
9. Cross River	21. Kebbi	33. Sokoto
10. Delta	22. Kogi	34. Taraba
11. Ebonyi	23. Kwara	35. Yobe
12. Enugu	24. Lagos	36. Zamfara

- Oficiálny jazyk – angličtina, ďalšie používané jazyky sú hausa, igbo, yoruba
- Politická situácia je relatívne stabilná, ostatné prezidentské voľby sa uskutočnili 25.2.2023, prezidentom bol zvolený Bola Ahmed Tinubu z vládnucej strany APC (All Progressive Congress). Inaugurácia prezidenta sa konala 29.5.2023. Nová vláda bude známa do konca júla 2023. Opoziční kandidáti podali sťažnosti na Najvyšší súd z manipulovania volieb a ešte pokračujú súdne pojednávania na Najvyššom súde.
- Bezpečnostná situácia je zložitá a nestabilná, pokračujú únosy občanov predovšetkým v severných štátoch, ale rozšírené aj na východné štáty. Rozšírený je banditizmus kvôli neuspokojivej sociálno-ekonomickej situácii. Teroristické organizácie pôsobia najmä v severných štátoch, čoraz častejšie však aj v juhovýchodných.
- Nigéria je jeden z najbohatších štátov Afriky čo sa týka nerastných surovín.
- Mena – nigérijská naira (NGN / ₦).
- Hlavné mesto je Abuja; hlavné obchodné centrum je Lagos.
- Nigéria má množstvo prírodných zdrojov, je jedným z najväčších vývozcov ropy a prírodného plynu v Afrike a 8. najväčším vývozcom ropy na svete, má jedny z najväčších zásob zemného plynu na africkom kontinente.
- Približne 90 miliónov obyvateľov žije na hranici chudoby.

a) Základná charakteristika hospodárstva

- **analýza vývoja hospodárstva za posledný rok a porovnanie s predchádzajúcim rokom**

Nigéria patrí k najbohatším krajinám Afriky. Základom hospodárstva (aspoň z hľadiska devízových príjmov) je ropný priemysel. Vzhľadom k obrovským zásobám ropy (10. najväčšie zásoby ropy a 8. vývozca ropy na svete – údaje sa opäť rôznia), zemného plynu a ostatnému ekonomickému potenciálu, nebola zaradená do zoznamu najchudobnejších ťažko zadlžených krajín (*HIPC-Highly Indebted Poor Country*). S príjmom 5 884 USD/obyv. (PPP, 141. miesto na svete, zdroj MMF 2022) patrí do kategórie krajín s nižším stredným príjmom. Napriek tomu žije takmer 90 mil. obyvateľov na hranici chudoby. V celosvetovom rebríčku

hodnotenia rozvoja podľa UNDP je Nigéria na 163. mieste zo 189 krajín (údaje za rok 2021). Nigéria si kladie za cieľ stať sa jednou z 20 najväčších ekonomík sveta, za ďalších 30 rokov sa chce dostať do prvej desiatky. Dlhodobo prejavuje záujem o vstup do G20, avšak uvedomuje si, že samotná ekonomika nestačí a je potrebné reštrukturalizovať jej odvetvia. Vláda síce prejavuje určitú mieru záujmu, ale kvôli zabehanému systému a zložitému federálnemu sa jej nedarí doťahovať reformy.

Nigérijská ekonomika je závislá na ropnom priemysle. Hlavná oblasť ťažby ropy – delta rieky Niger, čiastočne pobrežné vody Guinejského zálivu – je problematická z hľadiska bezpečnosti, pretrvávajú útoky na ropovody, resp. sú vytvárané paralelné potrubia, ktorými je odčerpávaná ropa a následne sa nelegálne spracúva a exportuje do susedných krajín. Dôvodom je nízka cena benzínu v Nigérii, ktorá je stále dotovaná napriek prijatej novele Zákona o ropnom priemysle v roku 2021 (Petroleum Act), ktorý mal ukončiť štátne dotácie. Cena benzínu v Nigérii je 200 NGN (0,39 EUR), zatiaľ čo v susednom Benine alebo Kamerune cca 1 EUR. Počet nelegálnych rafinérií v ostatných dvoch rokoch stúpol; skupiny banditov a námorných pirátov z Guinejského zálivu sa preorientovali na „výhodnejší“ ropný nelegálny priemysel. Vláda v záujme udržania mieru vyčlenila v rozpočte prostriedky na projekt Ogoni Cleanup v oblasti, ktorá je najviac postihnutá znečistením ropy po útokoch militantov. Aj napriek bohatým náleziskám a exportu ropy je Nigéria hodnotená ako chudobná krajina. Napriek skutočnosti, že Nigérii nebol príslušnými medzinárodnými organizáciami priznaný štatút tzv. vysoko zadlženej chudobnej krajiny je už tradične veľkým príjmom rozvojovej bilaterálnej zahraničnej pomoci. Najväčšími donormi sú Svetová banka, USA (USAID), Veľká Británia, EÚ. Prioritnými sektormi pomoci sú zdravotníctvo, potravinová sebestačnosť, energetika a dobrá správa vecí verejných. Ďalšie prostriedky čerpá z regionálnych programov v rámci zduženia ECOWAS.

Ekonomická situácia v Nigérii bola negatívne ovplyvnená v minulých rokoch celosvetovou pandémiou a spomalením obchodu podobne ako v iných krajinách. Pôvodný plán bývalého prezidenta M. Buhariho z roku 2016 pre hospodársku obnovu a rast (ERGP), bol schválený až v roku 2017. Predpokladal postupné zvyšovanie HDP z úrovne 2,19 % v roku 2017 na 7 % v roku 2020 v dôsledku zvýšenia výkonnosti priemyselných odvetví a poľnohospodárstva a súčasne uznania kľúčovej úlohy súkromného sektora. Napriek snahám sa hospodárska situácia krajiny nevyvíja pozitívne, nedochádza však ani k jej výraznému zhoršovaniu. Priemysel sa na tvorbe HDP podieľa 23,65 % (vrátane ropného priemyslu a remeselnej výroby). Nigérijský priemysel sa v minulosti orientoval predovšetkým na ťažbu ropy a zemného plynu a nadväzujúcu petrochémiu, táto jednostranná orientácia však silne poškodila spracovateľský priemysel a tento sektor je zatiaľ ešte relatívne malý. Nigéria je najväčším producentom ropy v subsaharskej Afrike a 8. najväčším vývozcom vo svete. V uplynulých rokoch sa ťažba pohybovala na úrovni 2,5 mil. barelov denne, nebol však výnimkou pokles až na úroveň menej než 1 mil. bpd (december 2022), ropný sektor sa podieľa na tvorbe HDP 15,9 %. Pri súčasnom tempe ťažby má Nigéria potvrdené zásoby na ďalšie desiatky rokov (preukázané zásoby 36,97 mld. barelov). Nigérijská ropa je vysokej kvality a predáva sa ako Brent Blned. Donedávna bola dôležitým dodávateľom ropy do USA, v posledných dvoch rokoch však vyváža najviac ropy do Indie, ČLR a do niektorých európskych krajín. V dôsledku agresie Ruska na Ukrajine sa zvýšil export do Francúzska, Španielska, Portugalska a Talianska. Najväčším nebezpečenstvom pre sektor zostávajú akcie militantných skupín na juhu krajiny v ťažobnej oblasti Delt, pirátstvo a tiež vyššie spomenuté krádeže ropy (bunkering). Nigéria má obrovské zásoby zemného plynu – najväčšie v subsaharskej Afrike a svoju budúcnosť vidí skôr v zemnom plyne. Preukázané zásoby sú približne 5,2 mld. m³ (7. miesto na svete). Nigéria sa zatiaľ na celkovej dovoze LNG do EÚ podieľa len 5 %, ako vývozca zemného plynu do EÚ má však veľký potenciál. V Nigérii zatiaľ neexistuje fungujúci trh s plynom ani infraštruktúra, rozvoj plynárenstva tiež obmedzujú nízke, štátom kontrolované ceny. Vďaka rýchlemu a masívnemu rastu ropného priemyslu a služieb v priebehu posledných desaťročí sa na tvorbe HDP poľnohospodárstvo podieľa iba 21,96 %, zamestnáva ale väčšinu populácie (70 % ekonomicky činného obyvateľstva). V posledných rokoch rastie poľnohospodárska produkcia ročne o cca 4 %, čo je však vzhľadom na prírastok

obyvateľov nedostatočné tempo. Sektor služieb sa rýchlo rozvíja (najmä bankovníctvo a telekomunikácie), na tvorbe HDP sa podľa nových údajov podieľa už približne 54,39 %.

Ďalším krokom na podporu rozvoja miestnej výroby bolo rozhodnutie prezidenta rozšíriť existujúci zoznam 41 komodít, ktoré nemožno do Nigérie dovážať, o zákaz dovozu mlieka a mliečnych produktov, ako jedných z hlavných importných artiklov z EÚ. Súčasne prostredníctvom Centrálnej národnej banky (CBN) uvalila Nigéria reštriktívne opatrenia na prístup k zahraničnej mene pre dovoz potravín. Hoci tento krok bol opäť vedený primárnou snahou rozvíjať miestnu výrobu a prilákať investorov, nie všetci domáci podnikatelia a ekonómovia tieto opatrenia uvítali.

Ročná miera inflácie Nigérie sa od apríla 2018 mierne znižovala v súlade s očakávaniami trhu. V uplynulom roku inflácia rástla a v septembri 2022 dosiahla medziročne úroveň 21 %. V súčasnosti sa pohybuje na úrovni 17 %.

Problémom Nigérie je rastúci počet obyvateľov, nigérijská populácia rastie rýchlejšie ako jej ekonomika. Do roku 2050 sa podľa odhadov stane Nigéria treťou najľudnatejšou krajinou na svete, za Čínou a Indiou. Existujú odhady, že počet obyvateľov dosiahne 500 mil. Presný počet je neznámy, pretože posledné sčítanie obyvateľstva sa konalo v roku 2006, a tohtoročné sa nekonalo kvôli nedostatku finančného krytia. Ako EÚ, tak i OSN odmietli financovať nedostatočne pripravenú akciu.

Problémom je aj vysoká miera korupcie a spôsob prerozdelenia zdrojov, predovšetkým z ťažby ropy. Vysoká miera nezamestnanosti, korupcia, nedostatok základnej sociálnej vybavenosti, ťažkosti pri podnikaní, ako aj vysoká miera chudoby sú príčinami veľkej sociálnej nerovnosti.

Rok 2020 bol poznačený celosvetovou pandémiou Covid-19, ktorá neobišla ani Nigériu. Pokles výroby, zahraničný obchod zasiahol krajinu a vláda musela požiadať o pomoc MMF, SB a Africkú rozvojovú banku, aby mohla aspoň čiastočne naplniť ciele minuloročného rozpočtu. V minulom roku bola krajina uzavretá, bol maximálne obmedzený pohyb občanov, znížený bol pohyb tovarov, služby znížené na minimum. Medzi najviac postihnuté odvetvia patril sektor zemného plynu a ropný sektor. V roku 2021 sa situácia zlepšila a vojna na Ukrajine od februára 2022 umožňuje Nigérii získavať dodatočné zdroje z predaja týchto dvoch hlavných komodít. Postupne ožíva tiež letecký sektor, kde v dôsledku pandémie domáce letecké spoločnosti stratili takmer 17 mld. NGN od začiatku uzemnenia lietadiel a úbytku viac ako 100 tis. pracovných miest. Medzi ďalšie odvetvia, ktoré boli nepriaznivo postihnuté, patrí bankový sektor. Výrazne bol postihnutý sektor služieb, hotelové, reštauračné služby atď. Tieto odvetvia sa postupne aktivizujú. V zdravotníctve pandémie odhalila obrovský nedostatok základnej infraštruktúry a vyvolala potrebu v budúcnosti venovať tomuto sektoru viac pozornosti. Napriek výraznému vplyvu Covid-19 na ekonomiku nigérijská vláda zaviedla sériu opatrení na zmiernenie dopadu pandémie na ľudí a CBN presadila niektoré intervencie na podporu ekonomiky, predovšetkým na podporu malých a stredných podnikov, ktoré boli výrazne destabilizované z dôvodov nedostatku adekvátnych peňažných rezerv. Podľa odhadov expertov, postihnutých bolo 81 % malých a stredných podnikov. Odvetvie poľnohospodárstva naopak patrí medzi relatívne ziskové odvetvia. V niektorých federálnych štátoch blokácia v dôsledku pandémie Covid-19 umožnila voľný pohyb potravín, hospodárskych zvierat a poľnohospodárskych výrobkov a pre niektorých poľnohospodárov obdobie pokračujúcej pandémie znamená relatívne obdobie rozvoja. Paradoxne, zisky zaznamenal aj sektor zdravotníctva. CBN ohlásila totiž úverovú podporu pre zdravotnícke laboratória v krajine vo výške 100 mld. NGN. Ďalej intervenovala aj vo výrobnom sektore navýšením finančných prostriedkov o 1 bil. NGN a inštruovala komerčné banky v krajine, aby podporili nemocnice a farmaceutické spoločnosti. Na podporu rodín a podnikov najviac postihnutých dopadom koronavírusu v krajine bolo vyčlenených 50 mld. NGN. Úroková sadzba pre pôžičky sa znížila z 9 % na 5 % na jeden rok s účinnosťou od 1.3.2020.

Minuloročné rozhodnutie prezidenta M. Buhariho a končiacej vlády o výmene bankoviek zasiahlo negatívne celú krajinu. Centrálna banka Nigérie (CBN) spolu s vládou oznámila výmenu bankoviek 26.10.2022. Predmetom výmeny sú bankovky najvyšších

nominálnych hodnôt 1000 NGN (cca 2,03 €), 500 NGN (cca 1,02 €) a 200 NGN (cca 0,41 €). Jediným rozdielom oproti bankovkám emisie roku 2015 je zmena farby nominálov a prídanie ďalších zabezpečovacích prvkov. Výmena bankoviek bola určená v termíne od 15.12.2022 do 31.1.2023 (45 dní ?!), pričom od 15.12.2022 mali byť v obehu už nové nominály. Tie sa síce objavili v malom množstve, naopak okamžite sa objavili falošné bankovky. V prvom januárovom týždni oznámila CBN, že v žiadnej komerčnej banke nebude možné do konca januára vybrať hotovosť na okienku v nových nomináloch, tie budú distribuované výhradne prostredníctvom bankomatov. Do 22.1.2023 bolo možné vybrať dennú hotovosť z bankomatu v sume 100.000,- NGN (cca 209 €), na konci januára 2023 už len 40.000,- NGN (cca 84 €) a od začiatku februára 2023 už len 5.000,- NGN (11 €). Táto situácia veľmi negatívne zasiahla najmä malých podnikateľov, farmárov. Bankomaty po celej krajine pokiaľ mali hotovosť, boli doslovne obliehané a polícia zaznamenávala potýčky občanov v snahe vybrať hotovosť. Výmenu bankoviek a jej načasovanie pred prezidentskými voľbami ostro kritizovali všetci kandidáti a hlavné politické strany. Nepriznaným dôvodom výmeny malo byť zabránenie možnosti kupovania volebných hlasov. Súbežným problémom bol nedostatok benzínu v krajine a čakacie doby na benzínových stanicích 5 hodín a viac. V nedeľu 29.1.2023 oznámil prezident CBN na tlak verejnosti, politických strán, ako i zástupcov občianskej spoločnosti posun termínu na vrátenie starých nominálov do 10.2.2023, čo nakoniec bolo ešte niekoľko krát predĺžené a nakoniec od začiatku apríla sa rozhodla CBN uvoľniť do obehu staré nominály. Toto rozhodnutie predbežne má platiť do konca roku 2023. Podľa informácie nestíha tlačiareň cenín tlačiť v dostatočných množstvách nové bankovky a situácia sa môže opakovať i koncom roku. Nie je vylúčené, že termín ukončenia výmeny bude posunutý.

- **HDP (vývoj, štruktúra), miera inflácie, miera nezamestnanosti, platobná bilancia, finančná pozícia, devízové rezervy, zahraničná zadlženosť, inflácia, očakávaný vývoj**
- štátny rozpočet, hlavné črty, prognózy vývoja

Verejné financie, štátny rozpočet - príjmy, výdavky, saldo za posledných 5 rokov

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rozpočtové príjmy (% HDP)	13,9	3,2	3,4	4,2	6,3	7,4
Rozpočtové výdavky (% HDP)	22,1	6,0	6,1	7,4	11,9	13,7
Bilancia rozpočtu (% HDP)	-8,2	-2,8	-2,6	-3,14	-5,6	-6,1
Verejný dlh (% HDP)	16,0	15,9	19,0	21,8	19,2	20,5

Základné makroekonomické ukazovatele za posledných 5 rokov

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
HDP (mld. USD)	376,4	422,5	443,7	429,42	441,5	504,2
Rast real HDP (% factor cost)	0,8	1,9	2,1	2,5	3,6	3,2
HDP na 1 obyv. (USD, PPP)	5862	5497	6098	5190	5370	5640
Počet obyv. (mil.)	190,9	195,9	201,0	208	214	219
Inflácia (%)	16,3	12,4	11,4	13,2	17	21
Priem. výmenný kurz (N/1USD)	305,5	305,6	306,5	380	403,5	440

Zdroj: IMF, CBN, WB

Platobná bilancia (bežný, kapitálový, finančný účet), devízové rezervy (za posledných 5 rokov), verejný dlh voči HDP, zahraničná zadlženosť, dlhová služba

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bežný účet	7,6	5,3	-1,4	n/a	n/a	n/a
kapitálový a finančný účet	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
devízové rezervy (mld. USD)	31,0	43,1	38,6	35,1	33,4	36,7
zahraničný dlh (mld. USD)	40,955	48,808	50,669	50,452	37,9	39,7
dlhová služba (mil. USD)	n/a	3756	4033	n/a	n/a	n/a

Údaje v mld. USD

Zdroj: IMF, World Bank, Central Bank of Nigeria

Je potrebné uviesť, že jednotlivé zdroje sa často líšia a aj nigérijské údaje z CBN sú iné než IMF alebo WB

- **stimulačné opatrenia na zmiernenie negatívnych dôsledkov krízy**

Odchádzajúca vláda s prezidentom M. Buharim rozhodnutím o výmene bankoviek už len dokončila svoje trápenie. Nová vláda bude predstavená v priebehu júna, resp. júla 2023 a jej zloženie musí schváliť parlament. Následne predloží svoj vládny program a návrhy na zlepšenie nigérijskej ekonomiky. Bude potrebné prísť k liberalizácii ropného odvetvia, zamerať sa na diverzifikáciu vývozu, industrializáciu v poľnohospodárstve. Výrazné finančné prostriedky odčerpáva štátna a verejná správa, armáda, polícia, prostriedky si vyžaduje neustály boj proti teroristickým skupinám.

- **lokálna mena, výmenný kurz, história**

1€ = 407,76 NGN (CBN 23. jún 2020), 1USD = 360,5 NGN (CBN 23.jún 2020)

1€ = 497,83 NGN (CBN 31. máj 2021), 1USD = 409,5 NGN (CBN 31. máj 2021)

1€ = 468,68 NGN (CBN 6. december 2022), 1USD = 445,47 NGN (CBN 6. december 2022)

1€ = 499,24 NGN (CBN 24. máj 2023), 1USD = 461,28 NGN (CBN 24. máj 2023)

- **HDP na obyvateľa, HDP v PPP (parita kúpnej sily), deficit štátneho rozpočtu, ver. dlh**

V roku 2022 dosiahol HDP/obyv. v PPP hodnotu 5640 USD, v roku 2023 sa očakáva rast na 5860 USD.

Verejný dlh predstavuje 40 % HDP.

- **štruktúra zamestnanosti, počet obyvateľov pod hranicou chudoby**

Štruktúra zamestnanosti: poľnohospodárstvo=70 %, priemysel=10 %, služby=20 % počet obyvateľov pod hranicou chudoby = cca. 70 % , nákladovosť pracovnej sily 100,- USD. Náklady na personál a režijné náklady by sa mali zvýšiť o 12 %, čo by bolo vyššie, ale na zintenzívnenie úsilia o zníženie plytvania, únikov a odstránenie fiktívnych pracovníkov. V krajine je cca 35 % práceschopného obyvateľstva bez pravidelného zamestnania, resp. úplne bez zamestnania. Pod alebo na hranici chudoby sa uvádza počet cca 85 – 90 mil. občanov.

- **nákladovosť pracovnej sily**

Cezhraničný eCommerce / B2B eCommerce / Online platby

Nigérijská ekonomika sa postupne stáva bezhotovostnou, keďže digitálne platby a elektronické bankovníctvo sa realizujú vo fázach v 27 štátoch federácie, ktoré začali v Lagose ako pilotný program v roku 2012. V súvislosti so zmenou bankoviek najvyšších nominálov a ich nedostatku sa v januári až marci 2023 zvýšil počet bezhotovostných platieb

a bankových transakcií. V súčasnosti sa väčšina transakcií uskutočňuje elektronicky, napriek tomu veľká časť obyvateľstva nemá prístup k bankovému účtu a kvôli nedostatku elektriny v odľahlých oblastiach je výber z bankomatov problematický.

Úspešné prijatie elektronických platieb v Nigérii podporuje prijatie poskytovateľov platobných služieb, ako sú Visa a MasterCard, ktoré považujú Nigériu za slubný trh. Debetné karty od mnohých miestnych bánk, napr. Citibank, Zenith, UBA a Fidelity sú teraz používané nigérijskými cestujúcimi na platby v zahraničí. Nie všetky platby prostredníctvom internetu je možné platiť nigérijskými kartami; niektoré letecké spoločnosti akceptujú len kreditné karty vydané v zahraničí.

Spomenutá výmena nominálov najvyšších bankoviek mala za dôsledok zvýšený počet bezhotovostných transakcií v januári až marci 2023. To však viedlo k spomaleniu prevodov, vrátane nerealizácií, alebo chybných transakcií.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- charakteristika hospodárstva,
- priemysel, poľnohospodárstvo, infraštruktúra

Sektory nigérijskej ekonomiky sú rozdelené do troch typov:

Primárne (poľnohospodárstvo, ropa / plyn, baníctvo, lesníctvo);

Sekundárne (ľahký a ťažký priemysel);

Terciárne (služby)

Charakteristika hospodárstva – podiel na tvorbe HDP

Služby – 54,39 %, poľnohospodárstvo – 21,96 %, priemysel (vrátane ropného priemyslu a ťažobného priemyslu a remeselnej výroby) – 23,35 %.

Nigéria má suroviny, veľký trh, výhodnú polohu, pracovnú silu – naproti tomu sa stretáva s radom problémov, z ktorých asi najmarkantnejší je chronický a totálny nedostatok elektrickej energie. Pokračujúcim problémom ostáva tiež preprava tovaru najväčšími námornými prístavmi krajiny v Lagose a v Port Harcourt (problémy s preclievaním tovaru a výber vysokých úplatkov). Napriek mnohým problémom vykazuje ekonomické prostredie a politické a spoločenské podmienky súčasnej Nigérie vyšší potenciál k ďalšiemu rozvoju a rastu, než je tomu u väčšiny krajín subsaharskej Afriky. Z pohľadu zahraničných príjmov zostáva Nigéria monokultúrnou exportnou ropnou ekonomikou, dováža sa takmer všetko, okrem jednoznačne vymedzených položiek (o. i. mliečne výrobky). Na príjmoch krajiny z vývozu sa ropa podieľa 90 % a spoločne s plynom 95 %. Ropný sektor ďalej vytvára priamo 16 % HDP v stálych a 30 % HDP v bežných cenách. Inflácia v januári 2023 dosiahla hodnotu 21,5 %.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

- ACP, AfDB, AU, C, D-8, ECOWAS, FAO, G-15, 19, 24, 77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCt, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MINURCAT, MINURSO, MONUC, NAM, OAS (pozorovateľ), OIC, OPCW, OPEC, PCA, OSN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMIL, UNMIS, UNOCI, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO
- WTO – generálna riaditeľka Ngozi Okonjo-Iweala je bývalou ministerkou financií Nigérie
- Nigéria je členom AfCFTA – African Continental Free Trade Area založenej v r. 2018, a ktorá začala fungovať 1.1.2021

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

- systém riadenia zahraničného obchodu, inštitúcie, legislatívne normy

- **daňový systém, dane, odvody, sociálne zaťaženie, mzdy**

Vyberanie a administrácia daní sú v Nigérii komplikované, niektoré sú na federálnej úrovni, niektoré na úrovni jednotlivých federálnych štátov. Dane sú vyberané nerovnomerne a netransparentne.

Hlavné zákony, ktorými sa riadi výber daní sú: Federal Inland Revenue Service (Establishment) Act, Companies Income Tax Act, Capital Gain Act, Petroleum Profit Tax Act, Personal Income Tax Act, VAT Tax Act.

Ústredným orgánom štátnej správy na výber daní je Federal Inland Revenue Service a State Boards of Internal Revenue. Daňové úniky sú časté – firmy sa často spájajú s daňovými výbercami.

Nigérijský daňový systém na federálnej úrovni tvorí nasledujúcich 8 základných daní:

- Daň z príjmu spoločností (Companies Income Tax) – základná sadzba 30 % zo zisku
- Daň spoludržiteľská (Withholding Tax)
- Daň zo ziskov z ropy (Petroleum Profits Tax – PPT)
- Daň z pridanej hodnoty (Value Added Tax – VAT) – 7,5 %
- Daň v prospech vzdelania (Education Tax) – 2 %
- Daň z kapitálových ziskov (Capital Gains Tax)
- Poplatky vyrubené firmám (Stamp duties involving a corporate entities)
- Daň z príjmu osôb (Personal Income Tax) – závisí od príjmov v rozsahu 7-25 %
- Okrem týchto federálnych daní existuje množstvo poplatkov a daní vymieraných vládami jednotlivých štátov federácie a miestnymi (oblastnými) vládami. Základná sadzba dane z príjmu spoločností je 30 % z celkového zisku/príjmu, minimálna daň je 0,5 % z obratu. Znížená daň (20 %) platí pre malé spoločnosti (so štatútom tzv. SME – Small Scale and Medium Enterprises), ktorých ročný obrat je nižší ako 1 mil. NGN, spoločnosti v preferovaných sektoroch (výroba, poľnohospodárska produkcia, ťažba pevných minerálov) a spoločnosti, ktorých všetka produkcia ide na export, po dobu prvých 5 rokov od registrácie spoločnosti.

- **špecifiká podnikania v teritóriu, výhody a nevýhody podnikania v krajine**

- o Vyberte si dobre svojho obchodného partnera;
- o Dôsledne si preverte informácie, ktoré vám dá o sebe potenciálny obchodný partner;
- o Využite informácie z obchodných komôr, špecializovaných agentúr a ZÚ SR v teritóriu;
- o Pozerajte sa na pripravovaný obchod realisticky;
- o Dávajte si pozor na príliš lukratívne podmienky obchodu, ľahké získanie veľkých objednávok, reálnosť komodít, vysokú ziskovosť. Existuje väčšie riziko bankových podvodov, podvodného vylákania záloh či prania špinavých peňazí;
- o Prerokujte s partnerom vyhovujúce obchodné podmienky;
- o V rámci prípravy obchodného kontraktu si dojednajte pre vás vyhovujúce platobné podmienky;
- o Zabezpečte sa proti rizikám plynúcim z obchodného vzťahu;
- o Použite vhodné finančné nástroje k maximálnemu zaisteniu dohodnutých podmienok obchodného kontraktu. Zaistite sa bankovými zárukami, dokumentárnymi akreditívami, prípadne dokumentárnym inkasom proti nezaplateniu dodávky, neobdržaniu tovaru, nedodržaniu zmluvných podmienok a ďalším rizikám;
- o Komunikujte s vašou bankou ešte pred podpísaním zmluvy;
- o Skontrolujte s bankovým špecialistom návrh platobných podmienok vášho obchodného kontraktu, predídete chybám a nedorozumeniam;
- o Informujte vašu banku o banke svojho obchodného partnera. Banky majú možnosť zistiť množstvo informácií o bankových subjektoch v krajine vášho partnera, ktoré treba poznať, pokiaľ zaňho vstupujú do záväzku, ako v prípade dokumentárneho akreditívu alebo bankovej záruky;
- o Ošetríte teritoriálne a obchodné riziká vášho obchodu;
- o Pri vývoze do rozvíjajúcich sa ekonomík je vhodné sa poistiť proti obchodnému

a teritoriálnemu riziku, v praxi sa najčastejšie používajú rôzne typy poistenia EGAPu alebo obchodné poistenie pohľadávok;

- o Zaisťte váš obchod proti výkyvom menových kurzov. Pamätajte, že spoliehať sa iba na pozitívny vývoj výmenných kurzov je veľmi riskantné. Prípadný negatívny výkyv od očakávaného vývoja môže významne ovplyvniť ziskovosť obchodu. Už pri plánovaní zisku je treba zahrnúť budúci kurz (dopredu zaistený, dohodnutý), aby výsledný zisk nebol ovplyvnený aktuálnym kurzom v dobe dokončenia obchodu;
- o Informujte sa o možnostiach exportného financovania. Vývozný odberateľský úver umožní ponúknuť Vášmu partnerovi odložené platenie a získať od banky peniaze ihneď po dodávke. Vzhľadom k špecifickým podmienkam v jednotlivých teritóriách je potrebné sa o tejto možnosti najprv poradiť s bankou;
- o Porovnajte možnosti rôznych bankových subjektov pre teritórium Vášho záujmu. Vzhľadom na štruktúru vlastníkov, potrebu klientov, tradičné zameranie a historické teritoriálne väzby majú banky rozvinuté rôzne typy služieb v jednotlivých teritóriách. Možnosti jednotlivých bankových skupín v krajinách Vášho záujmu môžu byť odlišné, či sa jedná o dohodnutie úverovej linky, či špecifickej služby.

- **odkazy na internetové stránky, ktoré informujú o danej problematike**

Nigerian Investment Promotion Commission

www.nipc.gov.ng

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

- o inštitúcie, ktoré realizujú podporu, proexportné programy, hlavné projekty:
- o Nigerian Investment Promotion Commission: www.nipc.gov.ng

c) Verejné obstarávanie

- o podmienky, legislatíva, základné pravidlá, prax, ofsety
- o odporúčaný postup pre slovenské podnikateľské subjekty
- o kontakty na hlavné inštitúcie

Verejné objednávky federálnych úradov sú 2x mesačne publikované časopise Tenders (www.global.tendernews.com), ktorý vydáva vláda. Bližšie informácie je možné nájsť na: www.global.tendernews.com v časti Nigéria. Termín podania prihlášky do zverejneného tendra je väčšinou krátky, čo nahráva subjektom s in-side informáciami (dva až tri týždne po zverejnení v tlači, maximálne však 2 mesiace). Za tender sa platí nenávratný poplatok (minimálne 500 USD, bežne asi 2 000 USD, pri veľkých objednávkach investičného charakteru môžu presahovať 10 000 USD). Firma musí byť dopredu zaregistrovaná u spoločnosti, ktorá tender vyhlasuje. Objednávky financované niektorou z medzinárodných spoločností sú zverejňované s dostatočným predstihom, ale skôr v zahraničných zdrojoch. Bolo by však naivné sa domnievať, že je možné vstúpiť v Nigérii do súťaže o väčšie tendre bez prípravy a prieskumu terénu, znalosti miestnej konkurencie a pomerov. Účasť v týchto súťažiach vyžaduje dlhodobé sledovanie situácie a je potrebné lobovať na príslušných ústredných úradoch a zaisťiť relevantné informácie ešte pred oficiálnym vyhlásením podmienok tendra. To bez prítomnosti na miestnom trhu je prakticky nemožné.

d) Zmluvná základňa

- **ekonomické a hospodárske zmluvy medzi SR a krajinou, zoznam, odporúčania**

Ekonomické a hospodárske zmluvy medzi SR a Nigériou v rámci harmonizácie s legislatívou EÚ. V procese posudzovania je návrh všeobecnej dohody o ekonomickej a obchodnej spolupráci a dohoda o ochrane a podpore investícií.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

- **objem PZI v krajine a z teritória, celkový vývoj za posledné 2 roky, trendy**

Najväčší podiel zahraničných investícií smeruje do ropného priemyslu. Vláda sa snaží významnejšiu časť investícií vhodnou motiváciou presmerovať do plynárenského priemyslu a na urýchlenie budovania energetických kapacít privatizáciou štátnych podielov v sektore ťažby pevných minerálov (hlavne uhlia) a deklarovaným úmyslom revitalizovať železničnú sieť.

- **hlavné sektory a investori, kontakty na inštitúcie zaoberajúce sa podporou PZI**

Elektro-energetika (budovanie nových zariadení, revitalizácia odstavených elektrárenských blokov, resp. subdodávky pre veľké západné firmy); stavba liniek elektrického vedenia vysokého napätia, zariadení pre elektrifikáciu vidieka; vybudovanie kapacít na výrobu poľnohospodárskych hnojív (Nigéria má obrovské potreby a je bohatá na suroviny pre ich výrobu, pritom v celej západnej Afrike takéto zariadenie neexistuje); stavba malých rafinérskych jednotiek ropy, plynovodov pri napájaní elektrární a vybraných podnikov zemným plynom; stavba prevádzkových jednotiek na spracovanie kovového a komunálneho odpadu, stavba filtrovaním pitnej vody, čističiek odpadových vôd; dodávky technológie na spracovanie poľnohospodárskych produktov (napr. spracovanie zeleniny, výroba ovocných štiav, lisovanie oleja zo semien bavlny, sezamu, kokosových a palmových orechov, cukrovary); v prípade záujmu slovenských firiem majú perspektívu dodávky dopravnej techniky pre veľké mestá, kde sú požadované investície do aspoň čiastočnej montážnej spolupráce v mieste; financovanie dodávok a prenájmu malých dopravných lietadiel pre krátke domáce linky a pre poľnohospodárske účely (posýpanie poľnohospodárskych plôch); upravované vody.

- **prílev PZI z teritória do SR a naopak, príklady úspešne realizovaných projektov**

ZÚ Abuja nedisponuje týmito informáciami.

- **technická a finančná pomoc pri vstupe zahraničných investorov**

Investor musí byť veľmi opatrný a investície musí mať zabezpečené a poistené (aj keď to je nákladnejšie). V krajine je vysoká kriminalita, korupcia, vysoký počet rôznych podvodníkov, je potrebné počítat s nespoľahlivosťou dodávky energie a vody zo štátnej siete. Každý väčší projekt (pokiaľ sa nejedná o priamy predaj) by mal mať záruky aspoň vlády príslušného štátu, najlepšie však federálnej vlády.

Nigéria ponúka potenciálnym investorom lacnú pracovnú silu, obrovské a pritom málo využívané prírodné zdroje, najväčší trh v celej subsaharskej Afrike a obvyčajne vysoké zisky v akomkoľvek druhu podnikania. Súčasne treba počítat s výrazne poddimenzovanou a zle udržiavanou infraštruktúrou, korupciou, zlým a byrokratickým regulačným mechanizmom, osobnými záujmami nad záujmami štátu v doteraz silnom štátnom sektore a štátnej správe, vysokou nezamestnanosťou a stále veľkou kriminalitou.

Pri vstupe na nigérijský trh je bezpodmienečne potrebné overiť bonitu partnera, t. j. jeho registráciu v miestnom obchodnom registri, existenciu uvádzanej adresy alebo kancelárie, majetkové pomery, spôsob zaistenia obchodu, bankové referencie, doklad o platení daní, atď. Pritom už iba overenie existencie partnerskej firmy môže byť zložité – všetky podnikateľské subjekty sú síce registrované v štátnej Corporate Affairs Commission (C.A.C.) s celoštátnou federálnou pôsobnosťou (firmy sú registrované oddelene v jednotlivých štátoch), ale Register nie je verejne prístupný, každú informáciu je treba za poplatok vyžiadať. K dispozícii sú iba údaje o overení mena firmy, sídla, dátumu registrácie

a číslo registrácie.

- **možnosť repatriácie kapitálu**

Medzi kľúčové riziká pre zahraničné investície patria: Zníženie rozdielov úrokových sadzieb, keďže vyspelé ekonomiky naďalej sprísňujú sadzby

- **odporúčané oblasti investovania, projekty regionálnej spolupráce a pod.**

Súkromné firmy a spoločnosti môžu vlastniť účty v komerčných bankách a majitelia účtov môžu s nimi neobmedzene nakladať. Zahraniční investori môžu do krajiny priniesť kapitál bez predchádzajúceho schválenia nigérijským Federálnym ministerstvom financií, môžu využívať zahraničné pôžičky a platiť dividendy. V roku 1995 Národná komisia na podporu investícií (Nigerian Investment Commission – NIPC) vydala „Nariadenie o zmene zákona o podnikaní a jeho podpore“ (Enterprises Promotion Act). Tento dôležitý zákon liberalizoval režim zahraničných investícií a dovolil stopercentné vlastníctvo firmám zahraničnými subjektami (okrem ropného a energetického priemyslu – ten zostáva stále regulovaný povinnou existenciou zmlúv o spoločnom podnikaní s federálnou nigérijskou vládou alebo zmluvami s vládou o podiele na výrobe). Zahraničné spoločnosti môžu nakupovať podiely akejkoľvek nigérijskej firmy okrem tých na „negatívnom zozname“ (výroba strelných zbraní, munície, narkotík, vojenského a paravojenského vybavenia a výstroje).

Nigéria taktiež prijala „Nariadenie o praní špinavých peňazí“ s cieľom zamedziť týmto praktikám. Ďalším je „Nariadenie o podvodoch požadovaním predbežných poplatkov“ (Advance Fee Fraud), známych ako „kauza 419“.

Nigéria je signatárom Všeobecnej autorskej konvencie (Universal Copyright Convention) a Bernskej a Rímskej konvencie. Začiatkom roku 1995 sa Nigéria stala členom Svetovej organizácie pre intelektuálne vlastníctvo (World Intellectual Property Organisation – WIPO) s príslušnými záväzkami. Napriek aktívnej účasti v týchto dohovoroch a záujmu nigérijskej vlády o ochranu práv intelektuálneho vlastníctva sa doteraz urobilo veľmi málo pre zastavenie výroby, šírenia a predaja pirátskych hudobných nahrávok, videokaziet, počítačového softwaru a kníh v rámci Nigérie. Krajina je doslova zavalená pirátskymi kópiami všetkého značkového tovaru (väčšinou z Číny).

Kriminalita je v Nigérii všeobecným problémom, v niektorých oblastiach však ide o dobre organizované a ozbrojené kriminálne skupiny organizujúce únosy, útoky na zariadenia veľkých firiem či vládne policajné a vojenské zložky. Riešenie problému je predpokladom udržania a zvýšenia záujmu cudzích investorov.

Zóny voľného obchodu (VT parky, investičné zóny)

V Nigérii existuje 42 licencovaných zón voľného obchodu, v ktorých podniká viac ako 500 zahraničných a miestnych spoločností. Tieto spoločnosti pôsobia v rôznych odvetviach od ropy a zemného plynu po petrochemický priemysel, výrobu, bankovníctvo, prístavné operácie, farmaceutický priemysel, valcovne ocele, spracovanie potravín, skladovanie a logistiku, stavbu lodí a námorné služby. Zóny sú otvorené investíciám; politikou nigérijskej vlády je podpora investícií v oblastiach, kde má Nigéria porovnateľnú regionálnu a medzinárodnú výhodu, ako napr.

- Poľnohospodársky biznis a agro-spojenecké odvetvia vrátane podsektorov, ako je spracovanie potravín, spracovanie palmového oleja, spracovanie kakaa, kože a kožené výrobky, gumené výrobky a textil a odevy
- Pevné minerály a kovy a pododvetvia ako cement, základná oceľ, hliník, chemikálie a montáž automobilov
- Priemysel súvisiaci s ropou a zemným plynom so zameraním na pododvetvia, ako sú petrochemický priemysel, hnojivá, metanol, plasty, rafinérie

- Stavebníctvo, ľahká výroba a služby pre miestny trh.

Názov zóny	Lokalita	Stav	Špecializácia
Calabar Free Trade Zone	Calabar, Cross River State	dokončené, obsadenosť 80 %	Všeobecná
Onne Oil&Gas Trade Zone	Onne, Rivers State	dokončené, obsadenosť 80 %	ropný a plynárenský sektor
Kano Free Trade Zone	Kano, Kano State	Dokončené	neropný export
Lagos Free Trade Zone	Lagos	Dokončené	Obchod, export/import
Maigatari Free Trade Zone	Maigatari, Jigawa State	Dokončené	neropný export
Banki Free Trade Zone	Banki, Borno State	Dokončené	neropný export
Lekki Free Trade Zone	Lekki, Lagos State	Dokončené	neropný export
Tinapa Free Trade Zone	Cross River State	Dokončené	neropný export
Olokola Free Trade Zone	Ondo State	Dokončené	neropný export

Ponuky na investovanie vo voľných zónach:

- odpustenie platby všetkých federálnych, štátnych a miestnych daní, poplatkov a ciel;
- repatriácia kapitálu;
- žiadne dovozné a vývozné licencie;
- zdarma prenájom pozemku počas výstavby;
- servisné služby sú k dispozícii v zóne;
- neobmedzený prevod zisku a dividend vytvorených v zóne;
- 100 % podiel cudzieho kapitálu
- až 25 % produkcia môže byť predaná na miestnom trhu.

Aktuálne podnikateľské a investičné prostredie:

Súkromný sektor z Číny, USA, Indie, Brazílie a Európy hľadá na Nigériu, ako na jednu z najvýznamnejších investičných destinácií. Nigériu robí atraktívnou nenasýtený spotrebiteľský trh v oblasti tovarov a služieb. Špecifickými sektormi, ktoré prinášajú vysokú investičnú návratnosť alebo sa u nich predpokladá rast a súčasne sú atraktívne pre zahraničných investorov, sú:

1. **Energetika.** Nigéria čiastočne privatizovala energetický sektor (výroba a distribúcia) v roku 2013, čím sa otvorili možnosti pre zahraničné investície. Spolu s týmto sektorom sa vytvorili ďalšie príležitosti pre sprievodné aktivity v oblasti softwaru a hardwaru, ako aj transfer skúseností (zariadenia, zameriavanie, správa majetku, technická pomoc). Nigéria produkuje 2-3 tis. MW elektrickej energie denne, pričom denná potreba je okolo 40-50 tis. MW. Napriek vysokej návratnosti investícií, existujú riziká v nekvalitnom prenose do siete, nedostatku výrobných kapacít a včasných úhrad. Vláda plánuje vyčleniť 12 mld. NGN na prenosové vedenia a rozvodne na riešenie problémov s prenosovými a rozvodnými sieťami. Suma 9,8 mld. NGN bude vyčlenených na projekt Mambilla Hydro Power.
2. **Informačné a komunikačné technológie (ICT).** V Nigérii sa používa najväčší počet mobilných telefónov v subsaharskej Afrike (odhad 100 mil. zo 650 mil.). Investori sa zaujímajú o inovatívne mobilné služby.
3. **Zemný plyn.** Nigérijské zásoby ju radia na čelné miesta vo svete. Zaujímavé oblasti v tomto rodiacom sa sektore predstavujú služby, infraštruktúra a prieskum ložísk zemného plynu.

4. **Polnohospodárstvo.** V tomto sektore pracuje asi 70 % obyvateľov Nigérie. Je zanedbaný, chýba mu infraštruktúra, modernizácia, dostatočná komoditná výroba a spracovanie potravín. Vyznačuje sa nízkymi dopravnými službami medzi mestom a vidiekom. Z pohľadu návratnosti investícií je sektor atraktívny skôr zo strednodobého a dlhodobého hľadiska. Vláda má snahu pokračovať v raste poľnohospodárskeho sektora. Na podporu investorov a na zvýšenie produkcie, spracovania a skladovania rastlín sa zriadi šesť zón na spracovanie plodín.
5. **Výrobný sektor** Pre Nigériu je typický vzťah medzi tromi segmentami (nízka výrobná základňa, vysoká populácia a rastúci spotrebiteľský trh hlavne u strednej triedy), v dôsledku čoho každý výrobok má ihneď svojho spotrebiteľa.
6. **Ťažobný priemysel.** Fosílna palivá (ropa) sú nigérijskou hlavnou exportnou položkou aj napriek nízkym cenám. Nigéria má okrem toho nepreberné zdroje ďalších prírodných minerálov počínajúc železnou rudou (200 mil. ton preukázateľných rezerv), koltánom (ruda kolumbit-tantalit), zlatom, striebrom a zinkom. Na podporu ťažobného priemyslu vláda vytvorila Fond rozvoja pevných nerastov a vyčlenila 30 mld. NGN na konsolidáciu úsilia o prebiehajúcu prácu pri využívaní bitúmenu v štáte Ondo.
7. **Bývanie.** V krajine chýba asi 17 mil. cenovo dostupných príbytkov. Sektor je vhodný na investície, no vláda neposkytuje investorom záruky, čo by napomohlo financovaniu a hypotékam, ktoré by priaznivo vplývali na výstavbu.

b) Energetická politika krajiny

- energetický mix a energetická bezpečnosť
- prípadný vplyv na energetickú bezpečnosť SR

Nigéria je ôsmym najväčším svetovým producentom ropy. Ťažba ropy začala v Oloibiri, Niger Delta v roku 1956. Vyváža sa od roku 1962. Pri súčasnom tempe ťažby má Nigéria potvrdené zásoby asi na ďalších 50 rokov. Nigéria sa podieľa na celkovom dovoze ropy do EÚ asi 4 %. V posledných desiatich rokoch celkový objem dovezenej ropy do EÚ predstavuje okolo 20 mil. ton. Nigérijská ropa má vysokú kvalitu a predáva sa ako Brent Blend. Geografické umiestnenie ropy je výhodné pre zásobovanie severnej Ameriky. Dovoz ropy do USA sa pohybuje medzi $\frac{1}{3}$ až $\frac{1}{2}$ nigérijského ropného exportu. V rámci subsaharského regiónu súťaží Nigéria v ťažbe ropy s Angolou a Libériou. V minulosti sa pohybovala ťažba na úrovni 2,2 mil. barelov denne. V minulom roku 2022 klesla ťažba pod 1,5 mil. bpd a napr. v apríli 2023 nedosiahla ani 1 mil. bpd.

V krajine existujú tri rafinérie (v mestách Port Harcourt, Warri a Kaduna). Rafinérie v Port Harcourte a Warri sú zariadené na spracovávanie ľahkej (nízky obsah olefinov) a sladkej (nízky obsah síry) ropy, ktorá sa ťaží v Nigérii. Táto ropa sa cení pre vysokú výťažnosť ľahkých frakcií, ako sú benzíny a nafta. Rafinéria v Kadune je zariadená na spracovanie ťažkej ropy, ktorá má vysokú výťažnosť pri výrobe lubrikantov a ľahkých olejov, majúcich priemyselné využitie a je závislá na dovoze, napr. z Venezuely. Nemecká spoločnosť „Shark Petroleum International“ plánuje výstavbu novej rafinérie v štáte Bauchi. Nigérijská spoločnosť Dangote group oficiálne otvorila rafinériu v máji 2023 s plánovanou produkciou 400 tis. bpd v štáte Ondo.

Vývoj federálne riadených štrukturálnych reformných programov

- Zvýšenie kapacity výroby energie o 15 %; a 10 % nárast prenosovej kapacity
- Zvýšenie priemerného príjmu poľnohospodárov: zlepšenie prístupu malých poľnohospodárov k vstupom a technológii, zvýšenie ich priemerného príjmu.
- v severnej Nigérii pokračovanie v zavlažovaní na 20 tis. ha; 2 800 ha ošetrovaných na eróziu
- Zlepšené prepojenie cestnej dopravy vo vidieckych oblastiach: zlepšenie prístupu ciest pre

- 2 mil. ľudí vo vidieckych oblastiach.
- Zvýšená pripravenosť reagovať na prírodné nebezpečenstvá, klimatické riziká a prírodné katastrofy (odolnosť).
- Zvýšená ponuka dlhodobého financovania sektoru bývania
- Zlepšenie kvality a efektívnosti poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni: Zvýšená pripravenosť mladých ľudí v podporovaných štátoch: 100 tis. mladých ľudí absolvovalo školenie zamerané na orientáciu a životné zručnosti.
- Zlepšenie zamerané na sociálnu ochranu a zvýšený prístup chudobných a zraniteľných domácností k sociálnym a ekonomickým službám.
- Lepšie pokrytie a kvalita poskytovania zdravotníckych služieb
- Zlepšené vzdelávacie prostredie a manažment: zvýšený počet učiteľov vo vidieckych oblastiach; Zlepšenie vzdelávacích výsledkov v prospech škôl.
- 1,3 mil. ľudí, ktorí majú prístup k lepšiemu zásobovaniu vodou.

Riadenie verejného sektora

- Zvýšená transparentnosť pri plnení rozpočtu v cieľových krajinách a na federálnej úrovni
- Štáty postupne prijímajú zákon o verejnom obstarávaní v súčasnosti prekročil počet 30
- zvýšenie zmlúv o verejnom obstarávaní nad prahové hodnoty zadané prostredníctvom otvorenej súťaže.

Ťažba a spracovanie zemného plynu

Nigéria má obrovské zásoby zemného plynu – najväčšie v subsaharskej Afrike a svoju budúcnosť vidí skôr v zemnom plyne než v rope. Nigéria sa na celkovom dovoze do EÚ podieľa približne 5 %. Ekonomická kríza viedla ku krátkodobému poklesu, ale Nigéria ako dovozca zemného plynu do EÚ má veľký potenciál. Medzinárodní analytici tvrdia, že základným predpokladom fungovania nigérijského trhu so zemným plynom je jeho liberalizácia. Okrem tohto problému je nigérijský plynový sektor charakterizovaný malým počtom špecializovaných ťažobných firiem, neadekvátnou infraštruktúrou. Uvedené faktory tvoria nezdravé sociálno-ekonomické prostredie. Neschopnosť sektora využiť danú kapacitu by mala byť riešená v rámci vládneho programu „Nigeria Gas Master plan“ (NGMP).

Cieľom NGMP je postupná liberalizácia a počas 5-tich rokov vytvorenie domáceho trhového prostredia – vytvorenie robustnej infraštruktúry a diverzifikácie firemnej základne. Začiatkom roku 2009 bol zavedený do čiastočného fungovania „West African Gas Pipeline“. Je to prvá regionálna preprava zemného plynu v subsaharskej Afrike. Plynovod má okrem Nigérie zásobovať tiež Togo, Benin, Ghanu. V budúcnosti sa uvažuje s jeho predĺžením do Pobrežia Slonoviny a neskôr do Senegalu.

Tretím najväčším výrobcom skvapalneného plynu (LNG) na svete je skvapalňujúca továreň na nigérijskom Bony Island. Dodávky smerujú hlavne do Európy (španielsky „Gas Natural“, „Gas de France“, taliansky ENEL a portugalský „TRANSGAS“). Továreň vlastní nigérijská NNPC (49 %), Shell (25,6 %), Total LNG Nigeria Ltd (15 %) a ENI (10,4 %). Súčasná kapacita Boni Island je 22 mil. ton LNG a 4 mil. LPG ročne.

Myšlienka trans saharského plynovodu („Trans Saharan“ Gas Pipeline):

Plynovod vedúci z juhu Nigérie cez rafinériu v severo-nigérijskej Kadune, ďalej cez Niger a Alžírsko k Stredozemnému moru. Predpokladá sa napojenie na plynovodný systém v Španielsku alebo v Taliansku. Celková dĺžka (k Stredozemnému moru) je odhadovaná na 4128 km, prepravná kapacita 30 mld. m³ plynu, náklady na výstavbu 13 mld. USD. Záujem o výstavbu trans saharského plynovodu naznačila EK už v priebehu návštevy eurokomisárov ešte v roku 2008.

Diverzifikovanie dodávky zemného plynu do Európy formou odberov z Nigérie je možné uskutočniť dvomi spôsobmi: výstavbou plynovodu, alebo dodávkou tankermi. Nigéria prejavuje záujem o plynovod hlavne preto, že by priviedol plyn do severnej časti krajiny, kde je nedostatok energetických zdrojov. tento variant sa považuje za finančne nákladný (nákladnejší než dodávky LNG) a mohol by byť tiež rizikový z bezpečnostného hľadiska, lebo

plynovod by bol terčom útokov militantných skupín pôsobiacich v Nigeri a Alžírsku. Otázkou taktiež je, nakoľko by sa jednalo o diverzifikáciu dodávok, keďže plyn by z Alžírsku smeroval do Talianska, kde je plynovod vlastnený Gazpromom. Výhodou by však bola väčšia kontrola a kontinuita zásobovania, než v prípade prepravy skvapalneného plynu po mori. Záujemcov o LNG je veľa (tiež USA, Čína, India) a z prípadne politických záujmov môže byť smerovanie dodávok ľahko zmenené. Medzinárodné ťažobné spoločnosti, ktoré sú v Nigérii aktívne (hlavne Shell a Total) majú záujem participovať vo výstavbe plynovodu, ale iba za predpokladu rentability prevádzky. Vzhľadom k súčasným regulovaným a nízkym cenám plynu zatiaľ nepovažujú projekt za životaschopný (s predbežnými jednami medzi spoločnosťou Shell, alžírskou spoločnosťou Sonatrach a nigérijským NNPC).

Prípadný vplyv na energetickú bezpečnosť SR

Možnosť dovozu ropy a skvapalneného zemného plynu do SR.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

- základná charakteristika, podiel nákladov v % HDP
- politika krajiny v tejto oblasti, medzinárodná pozícia, výsledky
- odporúčania na využitie osvedčených metód a postupov v SR

Federal Ministry of Science and Technology www.fmst.gov.ng

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovočný a vývočný režim, obchodná prax

- liberalizácia dovočného a vývočného režimu, pokrytie zmluvami so SR
- tarifné a netarifné prekážky obchodu
- príslušné zákonné normy, nariadenia, štandardy
- colné sadzby, dovočné/vývočné licencie, clá, DPH, certifikácia, inšpekcia

Nigeria Investment Promotion Commission www.nipic.gov.ng

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

- porovnanie vývoja za posledné 2 roky, stručný komentár
- aktuálny vývoj zahraničného obchodu, odhad ďalšieho vývoja

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
vývoz	tovarov	32,88	44,46	62,39	53,61	34,9	47,4	62,5
f.o.b.								
dovoz	tovarov	35,2	31,27	43,01	47,37	55,45	51,4	61,2
f.o.b.								
bilancia obchod		-2,31	13,19	19,38	6,24	-20,55	-4	1,3

Údaje v mld. USD

Zdroj: EIU, CBN

Nigéria vykazuje aktuálne aktívnu obchodnú bilanciu – v dovoze dominujú potraviny, strojárnské zariadenia, vozidlá a súčiastky. Vývoz je z 95 % tvorený exportom ropy (ostatné – kakao, kaučuk, atď.)

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

- miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity

- stručný komentár, odhad ďalšieho vývoja

Vývoz

Zoznam niektorých minerálov povolených pre vývoz z Nigérie:

Kasiterit, kolumbit, galenit – leštenec olovený, zlato, železná ruda, ilmenit, olovo-zinok, mangán, molybdén, azbest, vápenec, uhlie, hnedé uhlie, smaragd, akvamarín, rubín, zafír, žula, mramor, atď.

Zoznam niektorých tovarov a polotovarov povolených pre vývoz z Nigérie:

alkoholické nápoje, výrobky z hliníka, lepidlá, guľôčkové perá, skrutky a matice, detské jedlá a pokrmy, fľaše, chemikálie, kozmetika a parfumy, nábytok, penové výrobky, odevy a obleky, remeselné výrobky, insekticídy, palmové jadro/jedlý olej, pogumované dosky, mazivá, prášok, kožené výrobky, automobily (Peugeot), polyesterová priadza a čipy, textil, pneumatiky a rúrky, tlačová farba, glycerín, atď.

Zoznam niektorých potravinárskych komodít povolených pre vývoz z Nigérie:

kakao, kakaové maslo, káva, kešu orechy, guma, orechy kola, palmové jadra, kokosové orechy, bavlna, zázvor, drevené uhlie, kravské rohy a kopytá, drevo, krevety, sezamové semená, búrske oriešky, včelí med, cesnak, jam (yam/sladké zemiaky), múka z kasavy (cassava), slimáky, čili papriky, ovocné džúsy, hydina, atď.

Informácia o zákaze dovozov do krajín EÚ:

Šesťdesiat sedem (67) spracovaných a polo-spracovaných potravinárskych výrobkov pôvodom z Nigérie vyvázaných do Európskej únie bolo v rokoch 2015 a 2016 zamietnutých. V správe RASSFF sa uvádza, že potraviny, u ktorých sa zistilo, že predstavujú riziko pre ľudské zdravie, boli po skončení hraničnej kontroly a vnútorných kontrolných opatrení zakázané. Medzi odmietnuté potraviny patria aj: hnedé a biele fazuľky, semená melóna, palmový olej, huby, horké listy, listy Ugu, podzemnice olejná, údené sumce a raky, živé slimáky, krevety, zázvor, melóny, sezamové semienka, arašidové lupienky, sušené mäso a ryby.

Údaje ukázali, že niektoré kontaminované a neštandardné potravinárske výrobky z Nigérie boli objavené v krajinách Európskej únie, napr. v Holandsku, Nemecku, Írsku, Dánsku, Poľsku, Grécku, Fínsku a Taliansku. Komisia uviedla, že zamietnuté výrobky nespĺňajú predpísané predpisy a normy kvality špecifikované prijímajúcimi krajinami. Podľa Komisie, niektoré potraviny sú nelegálne dovážané a nemajú štítky, správne obaly, zdravotné osvedčenia a iné vstupné doklady. V niektorých z nich boli po analýzach zistené cudzie látky, napríklad fragmenty skla, výkaly hlodavcov a mŕtvy hmyz. Vo výrobkoch boli tiež zistené vysoké úrovne chemických kontaminantov, z ktorých niektoré boli použité pri dezinfekcii, ako fosfid hlinitý, dichlórvos, dimetoát, trichlorfón, cyhalotrín. V niektorých produktoch sa objavili aj mikróby, ako salmonely, aflatoxíny a pieseň. Väčšina výrobkov nebola uvedená na trh, keď boli zistené ako nevhodné pre ľudskú spotrebu, zatiaľ čo tie, ktoré už boli na trhu, boli stiahnuté.

Ešte v roku 2014 bolo zamietnutých 42 potravinových komodít pochádzajúcich z Nigérie, zatiaľ čo v roku 2013 bolo zaznamenaných len 22 kontaminovaných komodít. V roku 2015 bolo 17 potravinových komodít zničených. Štyri boli podrobené úradnému zadržaniu, ďalšie štyri boli odobraté od spotrebiteľov a deväť bolo opätovne poslaných späť. V júni 2015 EÚ zakázala všetky nigérijské dovozy suchých strukov kvôli prítomnosti vysokých úrovní pesticídov, ktoré sa v nich považujú za nebezpečné pre ľudské zdravie. V roku 2016 bolo zničených 11 potravinových komodít z Nigérie do Veľkej Británie, dve boli stiahnuté z trhu a dve boli podrobené úradnému zadržaniu. V dôsledku opakovaného odmietnutia a upozornenia na potraviny z krajiny bola Národná agentúra pre kontrolu potravín a liekov poverená certifikáciou balených, polotovarov a spracovaných potravinových komodít na vývoz. Nigérijská rada pre podporu vývozu navyše s cieľom podporiť nulové odmietnutie vývozu krajiny na medzinárodnom trhu organizovala sériu workshopov na budovanie kapacít pre vývozcov, aby ich pripravili na normy a požiadavky na globálnom trhu. Nigérijská

poľnohospodárska karanténna služba tiež zintenzívnila svoje úsilie a zvýšila karanténu poľnohospodárskych výrobkov na miestnu spotrebu a vývoz.

Dovoz

Zoznam niektorých dovážaných komodít

Zariadenia na ťažbu ropy, dopravné prostriedky, stavebnícke stroje, ropné produkty, obrábacie stroje a strojné zariadenia, chemikálie, spotrebný tovar, potraviny atď. Od roku 2016 poklesol dovoz do Nigérie z dôvodov embarga Centrálnou bankou Nigérie (CBN) na 41 dovozných komodít. V apríli 2017 bolo toto embargo obmedzené do hodnoty 25 tis. USD.

Zoznam niektorých zakázaných komodít na dovoz

Živé alebo mŕtve vtáky vrátane mrazenej hydiny, hovädzie a bravčové mäso, vtáčie vajička, rafinované rastlinné oleje a tuky, roztok z cukrovej trstiny alebo repy a chemicky čistá sacharóza v pevnej forme obsahujúca pridané aromatické látky alebo farbivá, kakaové maslo, prášok a koláče, vody vrátane minerálnych vôd a sýtených vôd obsahujúcich pridaný cukor alebo sladidlo alebo ochutený, ľadový sneh, orgovány, cement, niektoré druhy liečiv, cievky odpudzujúce komáre, sanitárny tovar z plastov, prenosné a použité pneumatiky s výnimkou pneumatík pre nákladné automobily na opätovné použitie veľkostí 11,00 x 20 a viac, karty a poukážky na dobíjanie telefónu, koberce a iné textilné podlahové krytiny, atď.

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

- miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity
- stručný komentár, odhad ďalšieho vývoja

Najvýznamnejší obchodní partneri Nigérie:

Dovoz: EÚ 26 %, Čína 28 %, USA 6 %, India 5 %, Južná Kórea 6,4 %

Vývoz: Južná Afrika 26 %, EÚ 23 % (z toho Španielsko 9,7 %, Francúzsko 6 %, Holandsko 5%, Nemecko 3,6 %), India 18 %, USA 14 %,

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

- hlavné dovozné a vývozné komodity
- dôvody, ktoré negatívne resp. pozitívne ovplyvňujú vývoj zahraničného obchodu

Obchodná výmena SK- Nigéria NG

v tis. €	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vývoz	9 827	8 774	12 909	10 041	9 386	9 600
Dovoz	4 493	3 197	2 948	1 006	88	438
Obrať	14 320	11 971	15 857	11 047	9 474	10 038
Bilancia	5 334	5 577	9 961	9 035	9 298	9 162

Zdroj: MH SR, portál MZVEZ SR

- **perspektívy rozvoja vzájomnej obchodnej spolupráce**

Príležitosti v niektorých vybraných odvetviach Nigérie

- Automobilový priemysel – verejná doprava a nadväzujúci priemysel
- Stavebný priemysel – výstavba infraštruktúry, elektrotechnika, výstavba a vybavenie domov a verejných budov, potenciál pre montované domy a sklady
- Energetický priemysel – rastúca potreba v stavebníctve, poľnohospodárstve, vodne zásobovanie, čističky odpadových vôd, ropný priemysel
- Chemický priemysel – práce a čistiace prostriedky, hnojivá, atď.
- Obranný priemysel – vybavenie a výcvik ozbrojených zložiek
- Plasty a gumársky priemysel
- Sklársky a keramický priemysel
- Strojársky priemysel – stavebné stroje

- Zdravotný a farmaceutický priemysel
- Poľnohospodársky a potravinársky priemysel – zvýšený dopyt po technológiách na výrobu potravín
- Železničná doprava – snaha o rehabilitáciu a výstavbu nových železničných tratí

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

- **obchodná prax - odporúčaný postup**

Nigéria je typickou krajinou, kde sa obchoduje prostredníctvom miestneho zástupcu. Zástupcovia pracujú buď na základe zmlúv „ad hoc“ alebo na dlhodobom základe. Existuje veľa druhov zastúpení, najlepšie je pre dodávateľa nájsť solventného partnera, ktorý by pracoval na svoj účet a sám tovar hradil pri odbere.

- **špecifiká trhu, rozdielnosť mentality**

Seriózne obchodné kontakty sa v Nigérii nedajú získať cez internet. Slovenské firmy by mali brať do úvahy, že takmer 100% kontaktov ponúkajúcich obchod, akékoľvek služby od subjektov z Nigérie, Kamerunu, Beninu sú podvod, sledujú len vlastný finančný prospech alebo ich zaujíma v lepšom prípade len získanie víza. Investor musí byť veľmi opatrný a investície musí mať zabezpečené a poistené (aj keď to je nákladnejšie). V krajine je vysoká kriminalita, korupcia, vysoký počet rôznych podvodníkov, je potrebné počítať s nespoľahlivosťou dodávky energie a vody zo štátnej siete.

Spôsoby riešenia obchodných sporov

Zásadné sú obchodné dohody a aplikované praktické právo. Spory sa riešia súdne alebo prostredníctvom arbitrov, a to v mieste alebo i medzinárodne, obvyčajne v Londýne. S riešením sporov sú obvyčajne spojené vysoké náklady a vynútiteľnosť práva je komplikovaná a zdĺhavá. Vhodnejšie sú mimosúdne dohody. Voči miestnemu subjektu je cudzinec v nevýhode. Ďalej treba ovládať anglické právo a procedurálne zvyklosti.

- **klasifikácia tovaru a kvalitatívne požiadavky na tovar**
- **balenie, doprava, značenie tovaru**

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

- analýza dovozu max. 10 hlavných tovarových skupín podľa miestnych štatistík
- analýza vývozu SR do terítoria
- analýza odbytových možností, definícia možnosti spolupráce v oblasti exportu SR

SR môže poskytnúť technológie pri budovaní infraštruktúry, poľnohospodársku techniku a zúčastniť sa na rozvojových programoch v oblasti infraštruktúry, chemického priemyslu, poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu, kde disponuje kvalitnými technológiami.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do terítoria

- dovozné spoločnosti, obchodní zástupcovia, distribučný systém
- centrálné nákupy, obchodné reťazce
- podmienky zriadenia spoločnosti, formy spoločností, zákonná úprava
- možnosti získania informácií o spoločnosti a miestnom trhu
- cenová politika, odporúčaná platobná podmienka, spôsoby riešenia sporov
- kontaktné adresy na inštitúcie

Podmienky zriadenia spoločnosti, formy spoločností, zákonná úprava

Pravidlá o zriadení úradu sú kodifikované v obchodnom zákonníku a predpisoch. Pri zriaďovaní firmy je vhodné si najat špecializovaného právnik. Na zriadenie spoločnosti je potrebná jej registrácia u tzv. Corporate Affairs Commission (podobné obchodnému súdu). Po vyplnení príslušnej žiadosti (kde treba uviesť zoznam členov „rady riaditeľov“), je potrebné vypracovať tzv. Memorandum a Articles of Association. Registrácia v C.A.C je oproti SR pomerne drahá a výška poplatku závisí od základného akciového kapitálu. Pre spoločné podniky so zahraničnou účasťou sa odporúča kapitál 7 mil. NGN, pre miestne 5 mil. NGN. Registračný poplatok potom predstavuje čiastku od 355 tis. do 650 tis. NGN (1 163 až 2 131 USD). Každý väčší projekt (pokiaľ sa nejedná o priamy predaj) by mal mať záruky aspoň vlády príslušného štátu, najlepšie však federálnej vlády. Nigéria ponúka potenciálnym investorom lacnú pracovnú silu, obrovské a pritom málo využívané prírodné zdroje, najväčší trh v celej subsaharskej Afrike a obyčajne vysoké zisky v akomkoľvek druhu podnikania. Súčasne treba počítať s výrazne poddimenzovanou a zle udržiavanou infraštruktúrou, korupciou, zlým a byrokratickým regulačným mechanizmom, osobnými záujmami nad záujmami štátu v doteraz silnom štátnom sektore a štátnej správe, vysokou nezamestnanosťou a stále veľkou kriminalitou.

Pri vstupe na nigérijský trh je bezpodmienečne potrebné overiť bonitu partnera, t. j. jeho registráciu v miestnom obchodnom registri, existenciu uvádzanej adresy alebo kancelárie, majetkové pomery, spôsob zaistenia obchodu, bankové referencie, doklad o platení daní. Prítom už iba overenie existencie partnerskej firmy môže byť zložité – všetky podnikateľské subjekty sú síce registrované v štátnej Corporate Affairs Commission (C.A.C.) s celofederálnou pôsobnosťou (firmy sú registrované oddelene v jednotlivých štátoch), ale register nie je verejne prístupný, každú informáciu je treba za poplatok vyžiadať. K dispozícii sú iba údaje o overení mena firmy, sídla, dátumu registrácie a číslo registrácie.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

• vízové formality, režim vstupu a pobytu

Veľvyslanectvo Nigérie vo Viedni poskytne všetky potrebné informácie k vstupným vízam do krajiny.

<http://www.nigeriaembassyvienna.com/>

Očkovanie pre cestujúcich poskytne Poliklinika cudzokrajných chorôb. Očkovanie proti žltej zimnici je povinné.

• doprava a odporúčané dopravné spojenia (letecké linky, vlaky, taxi služba, MHD, požičovne áut)

- Lufthansa, British Airways, Air France, Qatar Airways, Turkish airlines, Ethiopian Airlines, Asky Airlines
- Cestovanie vlakom ani autom sa po krajine neodporúča z bezpečnostných dôvodov. Preprava sa realizuje v maximálnej miere letecky domácimi leteckými spoločnosťami. Taxi služba bežná sa neodporúča, do taxíku sa zmestí priemerne 6 – 7 pasažierov. Odporúčajú sa drahšie služby Uber alebo Bolt. MHD v Nigérii prakticky neexistuje.

• ubytovanie (priemerné ceny v hoteloch, kde sa odporúča ubytovanie)

Priemerná cena v 5* a 4* hoteloch sa pohybuje od 200 EUR/noc podľa ročného obdobia

• zdravotné zabezpečenie

Súkromné zdravotnícke zariadenia – **platba v hotovosti pri ošetrení**

- **sviatky a voľné dni, nevhodné na pracovné rokovania časový rozdiel**

Nevhodné na pracovné rokovania **sviatky aj podľa moslimského kalendára** voľné dni – víkend, pokiaľ sviatok pripadne na víkend priraduje sa nasledujúci pracovný deň ako voľný **časový rozdiel – rovnaké pásmo ako v SR, počas letného času -1 hod.**

- **tel. čísla (prvá pomoc, polícia, dopravná záchranná služba, požiarnici a iné)**

Polícia: +234 90408721
Záchranná služba: 199
Pomoc: 112, 122 & 767

Dátum: 31.5.2023